

Lausunto

3.10.2025

VN/9885/2025
VN/9885/2025-VM-17Oikeusministeriö
kirjaamo.om.@gov.fi

Valtiovarainministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi tietosuojalainsäädännön kokonaisuudistukseen liittyvistä muutoksista oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi tietosuojalainsäädännön kokonaisuudistukseen liittyvistä muutoksista oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tietosuojalakia, asunto-osakeyhtiölakia, eläintenpitokieltorekisteristä annettua lakia, haastemieslakia, konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä annettua lakia, liiketoimintakiellosta annettua lakia, rikosrekisterilakia, säätiölakia, yhdistyslakia, yrityskiinnityslakia ja velkajärjestelyrekisteristä annettua lakia. Esityksen tavoitteena on toteuttaa hallitusohjelman mukaisesti kansallisen tietosuojalainsäädännön kokonaisuudistukseen liittyvät muutokset oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön, ottaen huomioon perustuslaista johtuvat vaatimukset ja yleisen tietosuojasetuksen sallima liikkumavara. Kokonaisuudistuksen tavoitteena on ennen muuta edistää tiedon liikkuvuutta sekä julkisten palveluiden tarkoituksenmukaista järjestämistä.

Valtiovarainministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa.

Kommenttinne koskien tietosuojalain 4 §:n ehdotettavia muutoksia (henkilötietojen käsittely yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai julkisen vallan käyttämiseksi):

Tietosuojalain 4 §:ää ehdotetaan täsmennettäväksi ja laajennettavaksi siten, että pykälä loisi viranomaiselle jatkossa henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamisen lisäksi myös silloin kun, käsittely tarpeen ja oikeasuhtaista viranomaiselle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi. Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että pykälässä luotaisiin vastaava käsittelyn oikeusperuste myös yksityisille tahoille

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

niiden hoitaessa lailla tai lain nojalla annettua julkista hallintotehtävää. Ehdotetut muutokset olisivat tarpeen, jotta tietosuojalain 4 §:n soveltamisalasta ei jäisi epäselvyyttä. Muutoksilla edistettäisiin osaltaan kokonaisuudistuksen tavoitteiden mukaisesti myös julkisten palveluiden tarkoituksenmukaista järjestämistä.

Valtiovarainministeriö kannattaa ehdotettua muutosta. Oikeusperusteen laajentaminen julkisen vallan käyttämiseksi tarpeelliseen ja oikeasuhtaiseen käsittelyyn selkeyttää nykytilaa. Osa viranomaisista on pitänyt epäselvänä, mitä yleistä etua koskevat tehtävät koskevat käytännössä ja voidaanko esimerkiksi viranomaisen suunnittelu- ja selvitystehtävää pitää tällaisena tehtävänä. Onkin hyvä, että säännöskohtaisissa perusteluissa on tuotu tietosuojalain esitöihin viitaten selvästi esiin, että lainkohdan tarkoittama tehtävä voi olla myös viranomaisen suunnittelu- ja selvitystehtävä. Säännöskohtaisissa perusteluissa on lisäksi tuotu eksplisiittisesti esiin, että myös viranomaisen palveluiden kehittäminen voi olla lainkohdassa tarkoitettu yleistä etua koskeva tehtävä. Tällä voidaan katsoa olevan julkisen palveluiden tarkoituksenmukaista järjestämistä edistävä vaikutus. Vaikka osa viranomaisista hyödyntää jo nykyisin tietosuojalain 4 §:n 2 kohtaa käsittelyperusteena palveluja kehittäessään, on koordinaatioryhmän julkaiseman väliraportin lausuntopalautteen perusteella tässä kohdattu myös haasteita.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka perusteella 4 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetty koskisi myös yhteisöjä, säätiöitä ja yksityisiä henkilöitä niiden hoitaessa lailla tai lain nojalla annettua julkista hallintotehtävää, jossa on kyse yleistä etua koskevan tehtävän suorittamisesta tai julkisen vallan käyttämisestä. Käsittely olisi sidottu vastaaviin edellytyksiin kuin viranomaistenkin kohdalla. Yhdenmukaiset edellytykset viranomaisille ja julkista hallintotehtävää hoitaville vaikuttavat perustelluilta, joskin joissakin tilanteissa voi olla hankala erottaa esimerkiksi julkista hallintotehtävää koskevan palvelun kehittämistä yksityisen toimijan muiden palveluiden kehittämisestä.

Kommenttinne koskien tietosuojalain 6 §:n ehdotettavia muutoksia (erityisiin henkilötietoryhmiin ja rikostuomioihin ja rikoksiin liittyvä käsittely):

Tietosuojalain 6 §:n 1 momentin 2 kohtaa muutettaisiin vastaamaan tietosuoja-asetuksessa käytettyjä sanamuotoja. Jatkossa tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohdan erityisiä henkilötietoryhmiä koskevaa käsittelykieltoa ei sovellettaisi, jos käsittelystä on säädetty laissa tai jos käsittely on välttämätöntä välittömästi rekisterinpitäjälle laissa säädetyn tärkeää yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi. Nykyisin käsittelykieltoa ei lainkohdan mukaan sovelleta tietojen käsittelyyn, josta säädetään laissa tai joka johtuu välittömästi rekisterinpitäjälle laissa säädetystä tehtävästä. Esityksessä ehdotetaankin ennen muuta, että erityisten henkilötietoryhmien ja arkaluonteisten tietojen käsittely rajataan perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla välttämättömään. Erityisten henkilötietoryhmien käsittelyn rajaamista välttämättömyyedellytyksellä on perusteltu sinänsä asianmukaisesti tietosuoja-asetuksen reunaehdoilla ja perustuslakivaliokunnan lausunkäytännöllä. Perus- ja ihmisoikeusvaikutusten arvioinnissa (s. 23) on muutoksen arvioitu vahvistavan henkilötietojen ja yksityiselämän suoja. Ehdotettavan muutoksen vaikutuksia viranomaistoimintaan ei kuitenkaan ole arvioitu, vaikka muutos vaikuttaisi voivan kaventaa viranomaisten mahdollisuuksia erityisten henkilötietoryhmien käsittelyyn.

Valtiovarainministeriön mukaan muutoksen viranomaisvaikutuksia olisikin hyvä arvioida jatko-valmistelussa tarkemmin.

Kommenttinne koskien tietosuojalain 7 §:n ehdotettavia muutoksia (rikostuomioihin ja rikoksiin liittyvä käsittely):

Tietosuojalain 7 §:n 1 momentin uudeksi 3 kohdaksi ehdotetaan vastaavanlaista säännöstä kuin 6 §:n 1 momentin 2 kohtaan. Myös rikostuomioihin ja rikoksiin liittyvien tietojen käsittely sidottaisiin erityisten henkilötietoryhmien käsittelyä vastaavilla perusteluilla välttämättömään siltä osin kuin kyse olisi rekisterinpitäjälle välittömästi laissa säädetyn tehtävän suorittamisesta. Valtiovarainministeriö katsoo, että myös tältä osin olisi jatkovalmistelussa perusteltua arvioida muutoksen mahdollisia vaikutuksia viranomaistoimintaan.

Kommenttinne sertifiointielimien akkreditointia koskevista muutosehdotuksista:

-

Kommenttinne teknisiä rajapintoja ja katseluyhteyksiä koskevien säännösten päivittämisestä:

Esityksessä ehdotetaan osin kumottavaksi ja osin muutettavaksi vanhentuneita teknisiä käyttöyhteyksiä koskevia säännöksiä velkajärjestelyrekisteristä annettuun lakiin, konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä annettuun lakiin, eläintenpitokieltorekisteristä annettuun lakiin, asunto-osakeyhtiölakiin, liiketoimintakiellosta annettuun lakiin, haastemieslakiin, säätiölakiin, yhdistyslakiin sekä rikosrekisterilakiin. Muutoksilla edistettäisiin kokonaisuudistuksen tavoitteiden mukaisesti viranomaisten välisen tiedon liikkuvuutta ja varmistettaisiin, ettei vanhentunut sääntely aiheuta epäselvyyksiä suhteessa tiedonhallintalakiin ja siten vaikuttaa myös julkisten palveluiden tarjoamiseen. Valtiovarainministeriö kannattaa ehdotettuja muutoksia ja toteaa niiden selventävän nykytilaa tiedon luovutustapojen osalta.

Kommenttinne yrityskiinnityslakia koskevista muutoksista:

-

Yleiset kommentit

-

Lainsäädäntöneuvos, yksikön päällikkö Maarit Huotari

Neuvotteleva virkamies Santtu Viiman

Jakelu OM DJO EU-oikeus ja tietosuoja

VN/9885/2025-VM-17

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: